

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in c

P. n. Licejska knjižnica

Ljubljana.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za ...
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 25. julija 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 86.

Inž. M. Osana:

Prednosti automatske telefonske centrale.

Kakor je javnosti znano, se bo v prihodnjih mesecih montirala v Ljubljani nova automatska telefonska centrala. Pri tem si vsak, ki ima s telefonom opraviti, vpraša: »Kaj pridobim s tem, kake prednosti ima ta, toliko časa obetana in pričakovana centrala pred drugimi?«

Prednosti centrale moramo deliti v prednosti sistema sploh in v prednosti, ki se nanašajo na ljubljanske razmere.

Predno preidem na podrobnosti, moram omeniti, kaki sistemi sploh obstojijo.

1. Induktorski sistem, slično kakor v Ljubljani sedaj. Pri tem induktorskem sistemu ima vsak telefonski aparat posebno baterijo za govor, poziv se vrši z vrtenjem ročice. Veze v centrali napravljajo telefonistinja s pomočjo vrvic manualno (ročno).

2. Takozvani sistem s centralno baterijo. Naročnik pozove centralo s tem, da odzame slušalo. Za vse naročnike, ki so vezani na eno centralo, služi za pogovor skupna centralna baterija. Veze napravljajo telefonistinja tu kakor pri induktorskem sistemu ročno (manualno).

3. Automatski sistem, pri katerem se uporablja za pogovor zopet centralna baterija. Veze pa ne napravljajo več telefonistinja manualno, marveč si vsak naročnik sam napravi zaželeno vezo s pomočjo strojne naprave, ki je razdeljena nekoliko pri naročniku samemu, večji del je pa postavljen v centrali. Tu nadomestuje pri upostavitvi vez, stroj manualno delo in znano je, da deluje stroj v njegovi specialiteti točneje, nego človek.

Zaradi popolnosti omenim, da ima vsaka večja tovarna, ki izdeluje telefonske centrale, svoje patente in zaradi tega imamo polno varijant pri vsakem sistemu, vendar so navedeni trije sistemi glavni, po katerih se razvrste razne centrale.

Sedanja ljubljanska telefonska centrala, če ima pravico do tega imena, bi spadala v induktorski sistem, sicer pa je ta centrala napravljena po sistemu, ki je dovoljen samo za 300 na-

ročnikov. Ker pa ima omenjena centrala preko 800 naročnikov, se razume, da je taka centrala le nekaj provizorij, ki se je napravil samo zato, da se vsaj deloma zadovolji potrebam po telefonu.

Da sedaj Ljubljana ni imela telefonske centrale, in če dobi sedaj najmodernejšo automatsko centralo, pomeni to velik skok, ki prinaša na vsak način znatne, splošne prednosti, torej je to za Ljubljano temeljita izprememba od najnižje do najmodernejše telefonske naprave.

Sedanji induktorski sistem ima med drugimi sledeče nedostatke:

1. Vsled sedanjega provizorija je za ca 66% vez bilo potrebno, da manipulirata po dve telefonistinja, le 33% je lahko opravljala po ena telefonistinja. Vsled tega, zamuda časa pri stvarjenju vez in nepreglednost.

2. Napačne veze na dnevnem redu, ker so si telefonistinja med seboj narekovala številke zaželenih naročniških postaj in številke, na katerem pomožnem vodu naj se ta naročniška številka veže.

3. Enkrat napravljene veze so dolgo časa trajale in ni bilo z lepa mogoče dobiti novo vezo, ker se stara ni več rabila.

4. V času, ko se telefon mnogo potrebuje, t. j. od 10. do 12. in od 16. do 18., centrala ne more zmagati dela, kar je povzročilo nepotrebne pri- tožbe.

Pri novem sistemu odpadejo večina noma vsi ti nedostatki.

1. Veze si vsak naročnik sam z lahkoto in enostavno napravi.

2. Če si naročnik napravi napačno vezo, je temu sam kriv in si prihrani nekoliko jeze, ker nasé se človek ne hujuje toliko, kakor na tuje ljudi.

3. Že napravljeno vezo naročnik prekine s tem, da obesi slušalo. Aparat in centrala sta v istem hipu pripravljena za upostavitve zaželjene nove veze.

4. V času velikega telefonskega prometa stroj ne postaja nervozen in opravlja svoje delo vedno točno in redno, kakor vselej do skrajne delazmožnosti vstojenja.

Nova centrala prinese Ljubljani vse te prednosti, bo pa v prvem času pokazala za Ljubljano relativno neljubljano stran. Automatska centrala pozna samo številke, imena naročnikov ne vpoštevata. Naročniki bodo morali gledati v imenik in operirati s številkami, do sedaj so telefonistinja morale znati na pamet vse številke in imena naročnikov. Tudi za poziv medkrajevne (interurbanske) centrale se bodo gg. naročniki morali posluževati posebnih števil. Medkrajevne veze se bodo tudi v naprej napravljale manualno, ampak neposredno v medkrajevni centrali. Vse neljube strani nove centrale bodo kmalu pozabljene in se bo kmalu vdomačil avtomatično nov red v telefonskem prometu.

Na kratko naj še opišem način, kako si bodo delali naročniki veze:

Telefonska centrala bo za sedaj montirana za 1500 naročniških glavnih postaj. Dana je možnost, da se centrala poveča do 3000 postaj.

Vsak avtomatski telefon ima poleg zvonca, slušala in mikrofona še ploščo s številkami od 0 do 9. Ako hoče naročnik n. pr. imeti vezo s štev. 1273 napravi sledeče:

1. Odzame slušalo. S tem si izbere v centrali prosti aparat, ki mu bo napravil nadaljnje veze.

2. Vtakne kazalec na številko 1 in zasuka ploščo do posebne kljuke, po kateri zdrči kazalec in izpusti ploščo, s tem si je v centrali poiskal tisoče.

3. Potegne ravno tako številko 2, s tem si poišče stotine.

4. Potegne številko 7 in si izbere desetino.

5. Potegne številko 3 in s tem je napravljena zaželjena veza. Številka 1273 dobi avtomatično iz centrale poziv na zvonec, pogovor se prične. Po končanem pogovoru se postavi slušalo na svoje mesto in s tem je veza prekinjena. Ako je zaželjena številka zasedena, dobi naročnik, kateri kliče, ritmični šum v slušalo, ki mu naznani, da je zaželjena številka zasedena. V takem slučaju ne preostaja drugo, kakor klicati pozneje.

Če si hoče naročnik napraviti vezo s številko 356 mora zaporedom potegniti številke 0, 3, 5, 6, torej najprej 0, ker v številki 356 nimamo tisočev.

Za številko 89 treba potegniti 0, 0, 8, 9 iz sličnih razlogov itd.

Telefonska uprava bo pri izmenjavi aparatov dala vsakemu naročniku potrebna navodila.

Prednosti sistema sploh ne glede na ljubljanske razmere so poleg že omenjenih posebno važne za upravo telefona samo in to v pogledu osobja, v pogledu investicije za kabelski material itd. Spuščati se v te detajle bi bilo preveč obsežno. Omenim le, da avtomatski sistem, kakor ljubljanski, ki deluje z napetostjo 60 volt, zahteva dobro negovano telefonsko omrežje, to pa je le v prid naročnikov samih, ker že sam sistem onemogočuje, da se vodi zanemarjajo.

Da rekapituliram! Automatska telefonska centrala prinese za ljubljanske telefonske naročnike, kakor gori navedeno, poleg napredka še dve reči. V gospodarskem oziru: hitro opravilo pri telefonu, torej prihranek na času (čas je denar) in v zdravstvenem oziru: ohranitev živcev, ker se bodo vse veze izvrševale hitro in točno.

Naša prometna vprašanja.

Na občem zboru Centrale industrijskih korporacij v Beogradu je postal prometni referent tajnik g. Dragan Miličević jako zanimivo poročilo o prometnem vprašanju v naši kraljevini. Na podlagi njegovega vzornega referata je Centrala naslovila na prometnega ministra spomenico, ki se dotika vseh načelnih vprašanj prometnega in tarifnega značaja. Pismo se glasi:

»Pred kratkim ste izvolili nasloviti na sarajevsko zbornico pismo, v katerem ste gospodarske kroge opozorili na veliko število vagonov, ki še stoje na bosansko-hercegovskih progah neporabljeni. Prosili ste, da se ti vagoni izkoristijo, ker bi pozneje tekom jesenske izvozne sezone utegnili promet trpeti zaradi prenatrpanosti. To prošnjo ste stavili za najboljšim namenom, prepričani, da se jo bo vsestransko uvaževalo. Na žalost je ostala prošnja brez zaželenega uspeha, ne morda zaradi čudaštva gospodarskih krogov v Bosni, še manj iz spekulacijskih nagibov, ampak zato, ker je bosanska veleindustrija in ž njo tudi

LISTEK.

Dr. Metod Dolenc.

Valutarne in valorizacijske razmere na Poljskem.

(Konec.)

Tudi glede rent iz zavarovalnih pogodb drugačne vrste, n. pr. zavarovanj zoper nezgode in glede terjatev iz zavarovalnih pogodb, ki niso bile že zgoraj zapopadene, veljajo analogna določila, kakor smo opisali za zavarovanja. Pri rentah, ki so bile ustanovljene v letih 1919 do vključno 1922, je plačati 3% po znanem ključu na zlate preračunjenega zneska.

č) Menice in čeki. Zahteve iz teh vrednostnic se valorizirajo — če ni bil izpogojen še boljši način — tako, da se znesek, preračunjen po lestvici, poviša za 10%. Za preračunjenje je pa tukaj merodajen dan dospelosti, ne pa nastanka zahtevka.

d) Zahteve državne blagajne, nastale po 1. januarju 1921, ki pa se ne obrestujejo (z vsemi stranskimi dajatvami vred), se povišajo — ne glede na to, ali so hipotekarno za-

varovane ali ne, za 50%, če so iz leta 1921., za 65%, če so iz leta 1922. ali prve četrtine leta 1923., za 80%, če so iz ostalih četrtin leta 1923. Izpod teh valorizacijskih zneskov se sme iti edino le s pristankom ministrskega sveta.

e) Terjatve iz pravnomočnih razsodb in iz sodnih poravnav se valorizirajo po splošnih predpisih dotične vrste terjatev, ki je podlaga v razsodbi ustanovljenemu pravnemu opravi. Ali pri njih nastopi še daljnja izrečno ustanovljena komplikacija, namreč, da se je treba pri tem ozirati na imovinsko stanje dolžnika in upnika. Če se ne zedinita sama o načinu valorizacije, razsodi naj sodišče — nastane torej seveda nova pravda!

IV. Če motrimo vsa ta določila vladne naredbe z dne 14. maja 1924, ki naj bi ustvarila pravilno in pravično podlago za valorizacijo raz stališče praktičnosti, potem vidimo pač na prvi pogled, da — je sestavljena iz tolikanj različnih določil — navedli smo jih komaj tretjino — da se je težko orientirati v pestrih načelih in izjemah o olajšavah in o težavah valorizacije. Bržčas je bila ta obilica pravil in izjem postulat raznih kompromi-

sov. V drugi polovici leta 1924. je dr. Heinrich Freund v Auslandsrecht (1924, str. 274), čegar izvajanjem smo v glavnem sledili, oddal svojo sodbo, da se vladi ni posrečilo doseči stavljen si cilj, namreč dvigniti nepremičninski kredit in pospešiti promet z nepremičninami. Po našem mnenju gotovo zelo otežuje vsako zdravo kalkulacijo v trgovskem prometu, če je treba za ugotovitev kakšnega gospodarskega uspeha še le obširnih študij v labirintu zakonitih podpisov. Toda pokazalo se je, da je vsaj izbrana elastična oblika nastanka naredbe — nekakšen surrogat zakona na podlagi generalnega pooblastilnega zakona — dopuščala izpremembe na čisto enostaven način, namreč s ponovnimi vladnimi naredbami na podlagi enega in istega pooblastilnega zakona. Nič manj kot trikrat se je vlada poslužila pooblastila izpreminjati prvotno naredbo. Izšle so take naredbe dne 28. junija 1924, dne 27. decembra 1924 in zadnja nam poznana 25. marca 1925. (Morda je med tem časom izšla že zopet kakšna nova).

Ker nam ne gre za to, da bi prikazali veljajoče pravo, ampak samo — pravni pokret glede valorizacijskega

vprašanja, naj navedemo le toliko, da prinaša zadnja naredba neka zanimiva dopolnila glede hipotekarnih terjatev, ki se odplačujejo v amortizacijskih obrokih, dalje določila, da se hipotekarne zavarovane terjatve izposojil lahko tudi v višji meri valorizirajo, če govore za to važni razlogi, kakor osobito uporaba posojila za investicije ali nakup zemljišč. Precej nejasna, gori pod III. b) prikazana določila prvotne naredbe glede valorizacije hranilniških vložkov pri navadnih hranilnicah so dobila svoje dopolnilo, da je v svrhu pridobitve preračunjevalne podlage primerjati celokupni znesek vseh hipotekiranih terjatev in pa vrednost imovine, ki se je iz teh zneskov nabavila, a višina valorizacije se določa po razmerju kritja, ki je določeno za zadostitev terjatev, do skupne vsote vseh pri hranilnicah vplačanih vložkov. Preden se določi valorizacijski znesek, mora biti zaslisan skupni kurator vseh vlagateljev, a določitev pripade vladnemu komisarju, ki je za dotično hranilnico postavljen.

Koncem teh izvajanj bi le ugotovili dejstvo, kako živahno se Poljska republika zanima za valorizacijski pro-

industrija v drugih oblastih v tako akutni krizi, da take ni bilo opazati od političnega preobrata sem.

Znano Vam je, gospod minister, da se je dinar v zadnjem času v razmerju do vrednosti inozemskih valut znatno popravil. Istočasno je občutno izgubila na vrednosti italijanska lira, s katero se kupuje velik kontingent našega za izvoz namenjenega lesa. Ta izprememba je v industriji, ki izvažata in ki je v prvi vrsti prisiljena, da izkorišča prevozna sredstva, povzročila popoln preobrat. Tržna kalkulacija se je posebno v zadnjem času obrnila proti njim. Inozemstvo odklanja naše produkte, češ da jih more dobiti drugod ceneje. Vsled tega je vsak izvoznik transport, posebno pa transport lesa, neizogibno združen s precejšnjo izgubo naše industrije. Hkratu se poslabšava tudi notranji položaj naše industrije. Porast dinarja ni imel za posledico znižanja delavskih mezd. Te so ostale neizpremenjene. Vrh tega so ostale neizpremenjene tudi železniške tarife za notranji in tudi za izvozni promet, kakor so bile pred valutno izpremembo. Te dve okolnosti so posebno za lesno industrijo glavni vzrok položaja, kakoršen je na progah v Bosni in Hercegovini in drugod.

Se ena velika in važna domača industrija, v polnem obsegu nacionalna, ker predeluje eno najizdatnejšo sirovino našega kmetijskega, se nahaja v slabem položaju, v glavnem zaradi tega, ker so prevozne tarife za njene proizvode nerazmerno visoke. To je industrija za predelavo mesa in prekajevalske produkte: salamo, šunko itd.

Preje je ta industrija največji del svojih proizvodov prodajala v vagon-skih pošiljkah. Danes je ta način prodaje jako redek. To prihaja od tega, ker blago, ki ima veliko vrednost, najde jako malo kupcev, ki bi razpolagali s takim kapitalom, da bi mogli kupovati vagonске množine. Blago se torej prodaja tako pri domačih kupcih kakor v inozemstvu izključno v komadnih množinah. V komadnih pošiljkah se prodaja deloma v Južno Srbijo in Dalmacijo. Tarifa za prevoz takih komadnih pošiljk dosega neverjetno izmero. Za primer navajam, da se plača za pošiljko 1 kg, ki je vredna 7 Din prevoznina 10 Din. V mnogih drugih slučajih dosegajo prevozni stroški za ostale predmete več nego polovico njihove prodajne cene. Zaradi tega je nemogoče, da bi tovarne mogle v celoti kriti domače potrebe, ker izgubljajo široke sloje svojih konzumentov, posebno v krajih, kakor Južna Srbija in Dalmacija, kamor dohaja blago po dolgem in dragem potu. Da še bolj pojasnimo prometne neprilike, navajamo še sledeči primer: Tovarna za predelavo mesa v Petrinji se je začela vsled dragega in počasnega transporta po železnici posluževati prevoznih sredstev, ka-

koršne je porabljala ob času, ko še ni bilo železnic.

Prejšnja leta se je dovoljeval za prevoz izvoznih pošiljk 30% popust. Letošnje leto kljub vsem prošnjam interesentov, da se ta popust še nadalje dovoljuje, ni nobenih znakov, da se bo želje industrijalcev vpoštevalo.

Med tem zahtevajo vse današnje prilike, da se prevoznina zniža. Te prilike ustvarja porast dinarja in padec italijanske lire, vrhu tega pa oteževanje pogojev za produkcijo in izvoz, katero povzročajo visoki prevozni stroški. Vsled tega industrija ne more priti do razmaha in večjega prometa. Dovolitev popusta dobiva zaradi tega vse znake splošno koristne stvari in sicer nič manj za državni kredit nego za narodno gospodarstvo.

Končno je centralni zbor ugotovil z velikim obžalovanjem, da je v interesu hitrejšega dela za izgotovitev novih tarifnih odredb in predpisov neobhodno potrebno, izvesti čim jasnejšo in čim popolnejšo razdelitev dela med ministrstvom in direkcijo državnih železnic. Dasi se strokovnjakom obeh oblastev, kar se tiče njihove energije pri delu, mora dati čast in priznanje, po splošnem prepričanju industrijskih krogov, mnogi veliki interesi nalagajo dolžnost, da se njihova delovna sila čim racionalneje porabi in izkoristi.

Polagamo največje zaupanje na Vas, kot šefa ministrstva prometa, prepričani, da bodele kot strokovnjak in državnik pravilno umevali pobudo, ki je povzročila to pismo. Zbor Vam preko Centrale industrijskih korporacij predlaga sledečo prošnjo in predloge:

1. Da se brez vsakega odloga takoj, ne čakaje dovršitve tehničnih del za uveljavljanje nove izenačene prevozne tarife, priznajo lesni industriji pri izvozu lesa in oglja čim izdatnejši popusti, ki z ozirom na položaj, v kakoršnem se ta stroka danes nahaja, ne sme znašati manj nego 30%;

2. da se ravno tako nujnim potom oblaži tarifa za prevoz predmetov, ki izgubljajo vsled visokih prevoznih stroškov svoje odjemalce v tu- in inozemstvu, kakor je to slučaj v mesni, cementni, opekarski in drugi industriji;

3. da se tudi letos dovoli 30% popust za prevoz izdelkov onih industrij, ki največ trpe vsled porasta dinarja;

4. da razdeli in pospeši delo tarifnih strokovnjakov ministrstva in generalne direkcije državnih železnic, da se vsa tarifna in klasifikacijska vprašanja čim preje rešijo v smislu sedanjih potreb.

Svetovni premogovni trg v prvem četrtletju 1925.

Vsled izdelovanja vojnega materiala je bila med svetovno vojsko produkcija drugih industrijskih izdelkov zelo omejena. Po vojski se je pa pojavilo močno povpraševanje po izdelanem blagu, industrija v večini dežel se je poživela in potreba po premogu je zelo narasla. Pomnoženi potrebi začetna poveljna premogovna produkcija ni bila kos; a ko je bila prva sila odstranjena in se je rudarstvo v premogovnih deželah polagoma dvignilo, je že leta 1920 na svetovnem premogovnem trgu nastopil zastoj v prodaji. Samo v Nemčiji se je do konca leta 1923 javljalo prej nepoznano pomanjkanje premoga, povzročeno po odstopitvi važnih premogovnih okrajev, po prisilni oddaji premoga na podlagi mirovnih sklepov in po veliki premogovni potrebi, povzročeni po inflaciji; višek je doseglo pomanjkanje leta 1923, ko je vsled francosko-belgijske zasedbe izpadel ruhrski premog. Na svetovnem premogovnem trgu je bila pa preobilica premoga deloma tako velika, da bi bilo že leta 1920 prišlo do poloma, če bi ne bili rudarski štrajki velikanskega obsega trga razbremenili. Tako je angleški rudarski štrajk v novembru in decembru 1920 produkcijo premoga izdatno omejil, angleški štrajk od aprila do julija 1921 je povzročil znižanje produkcije za okroglo 55 milijonov ton, večmesečni štrajk rudarjev v Severni Ameriki leta 1922 pa za naj-

manj ravno toliko. Francosko-belgijska zasedba Poruhrja je znižala produkcijo Nemčije za 60 do 70 milijonov ton.

Od začetka leta 1924 naprej je bilo pa pridobivanje premoga prvič po vojski brez velikih štrajkov in drugih ovir, ki produkcijo zavirajo. Zato se je lahko ugodno razvijalo. Samo Zedinjene države so šle napram prejšnjemu letu za 75 milijonov ton nazaj, skoraj povsod drugod se je produkcija dvignila. Zlasti nemška, ki je narasla od 62.2 na 118.8 milijonov ton. Prav tako so Francija, Saarska kotlina, Belgija, Českoslovaška in Rusija leta 1924 dosti več nakopale, kakor pa leto prej. Porabilo se je pa premoga leta 1924 skoraj povsod manj, kakor pa leta 1923; glavni vzrok je ohranitev vsega nemškega gospodarskega življenja in pa mednarodna prodajna kriza na blagovnih trgih. Neugodne prodajne razmere na premogovnem trgu se kažejo v prvi vrsti na zopetni manjši produkciji letos napram lani — govorimo zmeraj le o glavnih premogovnih deželah —. Primerjajmo prvo četrtletje lanskega in letošnjega leta:

	V milijonih ton I. četrtletje 1924
Unija	145.2
Vel. Britanija	72.7
Nemčija	29.3
Francija (s Saarsko kotlino)	14.8
Belgija	6.4
	268.4

	V milijonih ton I. četrtletje 1925
Unija	133.0
Vel. Britanija	67.2
Nemčija	33.9
Francija (s Saarsko kotlino)	15.8
Belgija	6.1
	256.0

Torej je šla svetovna produkcija skupaj za dobrih 12 milijonov ton nazaj; absolutno najbolj v Zedinjenih državah, za 12.2 milj. ton; v Vel. Britaniji za 5.5; v Belgiji za 0.3; Nemčija je pa produkcijo dvignila za 4.6; Francija 1. Odstotno nazadovanje je najmočnejše pri Vel. Britaniji za 7.6, sledita Unija in Belgija s 4%; dvignila je produkcijo Francija za 6%, Nemčija pa za 15.5%.

Nazadovanje v Zedinjenih državah si razložimo z zmanjšano domačo potrebo, nazadovanje v Veliki Britaniji pa v prvi vrsti z zmanjšanim povpraševanjem inozemstva. V prvem četrtletju 1925 je eksportirala Vel. Britanija 13.1 milj. ton, v prvem četrtletju 1924 pa 15.7 milj. ton; minus 2.6 milj. ton je prišel v precejšnji izmeri v dobro nemškimi, belgijskimi in francoskim eksporterjem. Nemški eksport je bil lani še prav neznaten, letos je znašal že več kot 3 milijone ton, za skoraj desetkrat več kakor lani. Francija je eksportirala lani 500.000 ton, letos 1.500.000. Težko je reči, kako se bodo razmere na svetovnem premogovnem trgu razvijale naprej. V splošnem pravijo, da bližnja bodočnost premogarjem ne obeta nič dobrega. Primerjaj s temi vrsticami našo premogovno politiko. Vidimo, da bi lahko dobili tuji premog prav poceni itd.

Trgovina.

Za izvoznike lesa. Večja tvrdka iz Tunisa želi nabaviti velike množine desk za izdelovanje zabojev. Dimenzije, dobavni pogoji in naslov tvrdke so interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani med uradnimi urami na vpogled.

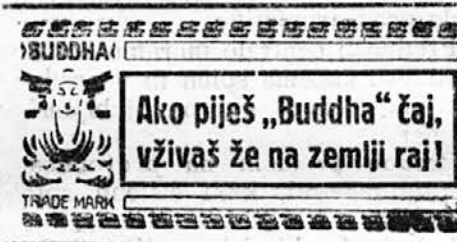
Konkurzni oklie. Razglasitev konkurza o imovini ležeče zapuščine Maksa Kopitarja, trgovca-posesnika v Cerknici št. 60. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Cerknici dne 28. julija 1925 ob desetih. Oglasitveni rok do dne 1. sept. 1925. — Razglasitev konkurza imovine Antona Britovška, trgovca v Slovenjgradu. Prvo zborovanje upnikov pri sodišču v Slovenjgradu dne 31. julija 1925 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 1. sept. 1925.

Seznam velesejmov in razstav. Seznam velesejmov in razstav, ki se bodo vršile še letos v vseh evropskih in izvenevropskih državah, je izdala Mednarodna trgovska zbornica in je interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Jugoslovanska razstava na praškem velesejmu. — Minister trgovine in industrije je za omogočenje jugoslovanske

razstave na praškem velesejmu, ki se vrši od 6. do 13. septembra t. l., dovolil kredit 30.000 Din. V to svrhu se je osnoval v Pragi odbor, ki ima nalogo, da organizira razstavo in nudi možnost vsem interesentom iz Jugoslavije, da se je udeleže. Za predsednika odbora je bil izvoljen naš generalni konzul v Pragi g. Svetožar Rašić, za tajnika pa jugoslovanski velekomisijonar v Pragi gosp. Jovan Ivković. Gospodarske kroge, ki se zanimajo za našo razstavo na praškem velesejmu, opozarjamo, da daje vsa podrobna pojasnila »Odbor za prireditev jugoslovanske izložbe, Praha I., Staroměstská radnice — P. V. V.«

Vložite pridobninske izjave! Koncem tekočega meseca poteče rok za vložitev pridobninskih izjav za priredbeno dobo 1926/1927. Opozarjamo vse trgovce, obrtnike in industrije, da ne zamude roka in si s tem zagotovijo sodelovanje pri prisodbi občne pridobnine za navedeno doboletje. Tiskovine za izjave se dobijo pri davčnih uradih in davčnih oblastvih.

Promet.

Dostava voz za prevoz drv. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani je dostavila zbornici za trgovino, obrt in industrijo naslednji dopis: »Podpisani direkciji čast je obvestiti naslov, da je prometno ministrstvo odredilo, da se mora v sedanjih sezoni prevoz drv za kurjavo z vsemi sredstvi forsirati, vozove za te pošiljke prvenstveno dostavljati, tako, da bodejo ti transporti končani do pričetka izvozne sezone, to je približno začetkom meseca oktobra. V času izvozne sezone se ne bodo v smislu omenjene odredbe nikomur dostavljali vozovi za prevoz drv za kurjavo. Ta odredba velja za civilne, kakor za državne in železniške režijske pošiljke. — Naslov se naproša, da blagovoli o tem obvestiti svoje interese in jih opozoriti, da naj do pričetka izvozne sezone pospešijo in završijo razpošiljanje drv za kurjavo.«

Prepoved prevažanja drv. — Iz krogov lesnih trgovcev smo dobili naslednji dopis: Kakor čujemo, je glavna razdeljevalnica vagonov v Zemunu pred kratkim naročila potom železniških direktij vsem postajam, da v času od 1. oktobra 1925 do poteka izvozne sezone ne smejo nakazovati nikakih vagonov za prevažanje drv v notranjosti države. Prvotno tej vesti nismo hoteli niti verjeti, a te dni smo dobili informacijo, ki nas je prepričala, da je pri nas tudi tako igrančkanje z našimi gospodarskimi interesi mogoče. Železniška uprava je šla v tem oziru celo tako daleč, da je svoje nameščence pozvala, da si nabavijo premog za prihodnjo zimo še tekom meseca avgusta t. l., ker pozneje upravi zaradi pomanjkanja vagonov ne bo mogoče nabaviti toliko premoga, da bi ga mogla oddajati svojim nameščencem. Proti kršenju interesov lesne industrije, nič manj pa interesov slabše situiranih slojev, ki niso v stanu si nabaviti vse kurivo za zimsko sezono naenkrat, odločno ugovarjamo nameravani prometni omejitvi in prosimo merodajne kroge, da odločno nastopijo proti pretirani favorizaciji izvoza na škodo prometa v notranjosti ravno glede tako važnega konzumnega predmeta, kakor so drva v zimski sezoni.

Nova železniška tarifa. — Kakor poročajo beograjski časopisi, je nova prometna tarifa že dotiskana in stopi baje v tleh do štirih tednih že v veljavo.

Predaja proge Gračac—Knin—Split javnemu prometu. Direkcija državnih železnic v Zagrebu priobčuje, da se proga Gračac—Knin preda javnemu prometu dne 25./26. julija. V noči od 25./26. julija stopi v veljavo na novi progi od Gračaca do Knina in od Knina do Splita, nato Perković—Slivno—Šibenik in na progi Split—Sinj v veljavo nov vozni red. Prvi redni brzovlak št. 802 odpotuje iz Zagreba gl. kolodvor dne 25. julija ob 18.50 minut in pride v Split 26. julija ob 8.05 minut, a v Šibenik dne 26. julija ob 7.53 minut. Prvi brzovlak št. 801 odpotuje

* Industrijci so se že zganili, kakor vidimo iz »Trgovskega lista« z dne 30. junija 1925. Za druge stanove pa ne bi bilo nič manj vredno in potrebno, da se jih zakonodajna spomni.

je iz Splita dne 26. julija ob 19.30 minut, iz Šibenika ob 20.02 minuti in prihaja v Zagreb gl. kolodvor 27. julija ob 9.50 minut. Ta brzovlaka ima direktne voze Beograd, Zagreb—Zagreb, Split—Ljubljana—Karlovec—Split—Prah. Wils—Zagreb gl. kol. Split—spalne vozove Zagreb gl. kol.—Split. Prvi potniški vlak št. 812 odpotuje iz Zagreba gl. kol. dne 25. julija ob 22.40 minut in pride v Split 26. julija ob 16.26 minut, v Šibenik ob 15.22 minut. Prvi potniški vlak št. 811 odpotuje iz Splita dne 27. julija ob 11.38 minut. Ta brzovlaka ima direktne voze Beograd, Zagreb—Split, Split—6.25 minut. Ta vlaka ima direktne voze Zagreb—Split.

Spalni in jedilni vozovi na progi Zagreb—Split. — Mednarodna družba za spalne vozove objavlja, da bodo od 25. t. m. naprej priklopljeni brzovlakom na progi Zagreb—Split in obratno spalni vozovi, na progi Zagreb—Vrhovine in obratno tudi jedilni vozovi. Brzovlak odhaja iz Zagreba ob 18.50 in prihaja v Split ob 8.45 uri. Prijave za spalni voz sprejema agentura družbe v Zagrebu, Jelačičev trg 26, telefonska št. 14—55.

Izvoz in uvoz.

Naša zunanja trgovina. Naš uvoz se jako slabo razvija. Znižanje azijske, ki je imelo namen znižati dosedanje visoko carino, je prevrglo vse stare kalkulacije. Trgovci na novo kalkulirajo, predno kupujejo in prodajajo. Zato je kupčija še slabša nego je bila ob tem času druga leta. V inozemstvu se sedaj jako malo kupuje. Nasprotno si izvozniki obetajo, da se bo izvoz vsled znižanja azijske in izvoznih carin izdatno poživil. Trgovska bilanca postaja vedno aktivnejša. Za lesno industrijo prihaja v poštev znižanje železniške tarife za izvoz, katero je dovolil prometni minister za čas do konca avgusta t. l., ker se s tem izvoz forsira. Po zagotovilih, katere nam prinašajo naši oficijelni zastopniki iz Italije, tudi ni izključeno, da bo enako znižanje dovolila tudi Italija, kar bo izvoz še bolj povzdignilo.

Carina.

Carinski prejemki v prvi desetini meseca julija 1925. — V prvi desetini meseca julija t. l. so carinarne v naši državi pobrale 55,903.168 Din carine. Največ so pobrale carinarne v Beogradu ob Savi 8,460.756 Din in v Beogradu na glavnem kolodvoru 4,878.346 Din, skupaj 13,339.102 Din, v Zagrebu na kolodvoru 8,316.869 Din in v Zagrebu na pošti 2,168.164 Din, skupaj 10,485.033 Din, v Mariboru 4,185.039 Din, v Ljubljani 3,988.316 Din, v Novem Sadu 2,904.897 Din, v Subotici 2,686.586 Din, v Sarajevu 2,142.491 Din, na Sušaku 1,727.737 Din, v Splitu 1,558.144 Din, v Dubrovniku 1,262.151 Din in v Vel. Bečkereku 1,097.348 Din. Od carinarne v ljubljanski in v mariborski oblasti so pobrale znatne zneske carinarne na Jesenicah (599.775 Din), na Rakeku (364.731 Din) in v Gornji Radgoni (160.222 Din). Carinski prejemki so se napram zadnji desetini meseca junija t. l. dvignili za 6,523.767 Din, napram drugi desetini za 7,969.623 Din, napram prvi desetini istega meseca za 4,479.852 Din, napram isti dobi v l. 1924 pa za 12,724.364 Din.

Razno.

Otvoritev liške železnice. — Danes so odpotovali zastopniki slovenskih gospodarskih krogov k otvoritvi liške železnice med drugimi predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Knez s zborničnim tajnikom g. dr. Ivanom Plessom, predsednik Zveze industrijcev g. Dragotin Hribar in predsednik velesejma g. Ivan Bonač.

Letošnja letina. — Po beograjskih časopisnih poročilih je trenutno vsa pozor-

nost gospodarskih krogov osredotočena na vesti o žetvi. Kakor se poroča iz Vojvodine, je nova žetev kvalitativno izdatno boljša nego v l. 1924 (80 kg, lansko leto 72 kg). Ceni se, da bo preostajalo za izvoz 300—400.000 ton pšenice, ki bo vrgla približno 1 milijardo dinarjev. Žetev je po celi Evropi letos ugodno izpadla. Na svetovnih tržiščih se z zadoščenjem ugotavlja, da bo letos po dolgi vrsti let Rusija nastopila kot izvoznik žita. To brez dvoma ne bo ostalo brez vpliva na cene. V Ameriki se cene dvigujejo kljub ugodnim poročilom o letini v Kanadi, dočim so cene v Evropi in tudi pri nas še precej stalne. Koruze nam bo pri nas ostalo približno ravnolično za izvoz kot lansko leto in se bodo zaloge, ki jih nismo lani prodali, še namnožile. Za letino koruze je lepo vreme, ki je nastalo zadnje dni, jako velike vrednosti.

Mednarodni semenj v Solunu. V Solunu se vrši I. mednarodni vzorčni semenj, ki se slovesno otvori 18. oktobra. Grške prometne oblasti so dovolile za ta semenj 50% popust na vseh grških progah. Pogoji za razstavljalce so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev za politični okraj Slovenjgradec in Prevalje vabi k V. rednemu običnemu zboru, ki se vrši v sredo dne 12. avgusta 1925 ob pol 12. uri v dvorani gostilne Eicholzerja v Slovenjgradu za naslednjim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika; 2. čitanje zapisnika zadnje redne odborne seje; 3. poročilo o delovanju gremija v letu 1924/25; 4. računski zaključek za leto 1924; 5. proračun za leto 1925; 6. določitev rednega letnega obnove zboru za leto 1926; 7. raznoterosti. Načelstvo vabi vse svoje člane, da se zbora v interesu trgovstva zanesljivo udeležijo. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje drug občni zbor ravnotam in z istim dnevnim redom, ki pa sklepa veljavno neglede na število navzočih članov. Načelstvo gremija.

Ljubljanska borza.

Petek, dne 24. julija 1925.

Blago: Trami, monte, od 3/3—9/11, feo meja, 75 vag. den. 330, bl. 330, zaklj. 330; hrastove vozovne deščice, 43 mm 2'65, 53 mm 2'85, I., II., feo meja bl. 1375; bukova drva, 1 m dolž., suhe, cepan., feo nakladalna postaja bl. 19; pšenica Hardwinter II., feo Postojna

trans. bl. 400; pšenica, bačka, feo nakladalna postaja bl. 285; koruza, slavonska, feo nakladalna postaja bl. 190; laneno seme, feo Ljubljana den. 500, bl. 550; otrobi pšenični, feo Ljubljana den. 185.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 67.50; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 201, bl. 201, zaklj. 201; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 240; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 808, bl. 815; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 68; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 104, bl. 130; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 345; bl. 355; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; bl. 109; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 43; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke den. 20; 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Tržna poročila.

DOLOČITEV MAKSIMALNIH CEN GOSTILNIŠKI HRANI V LJUBLJANI.

Po daljših razpravah in pogajanjih radi končne določitve cen gostilniški hrani v Ljubljani se je dosegel medsebojni sporazum med restavraciji, gostilničarji in mestnim tržnim nadzorstvom.

Restavracije in gostilne se je uvrstilo v tri kategorije. V I. kategorijo spadajo: »Zvezda«, »Slon«, »Union«, »Emona«, »Južni kolodvor«, »Ljubljanski dvor« ter »Štrkelj« in »Miklič« v Kolodvorski ulici. Vse druge boljše gostilne se je uvrstilo v II. kategorijo, ostale pa v III. Vse določene cene so maksimalne in se v nobenem slučaju ne smejo zaračunavati višje ter se bo proti vsakemu, ki se ne bi držal maksimalnih cen, postopalo po zakonu o pobijanju draginje. Vsekakor pa lahko restavraciji zaračunavajo hrano ceneje, zlasti je pričakovati, da bodo gostilničarji II. in III. kategorije še dokaj znižali ceno hrani konkurenčnim potom, kakor so to že mnogi storili. Pripominjamo pa, da smejo gostilničarji, pri katerih se ustavlja kmeti in vozniki, ki zahtevajo večjo porcijo živil, temu primerno diferencirati cene živilom.

Maksimalne cene gostilniški hrani v Ljubljani počeni z 20. julijem so sledeče:

Zjutranji goljaj I. r. 4.50, II. r. 4, III. r. 3.50 Din; zjutranja pljučka I. r. 4.50, II. r. 4, III. r. 3.50; zjutranji vampi I. r. 4.50, II. r. 4, III. r. 3.50 Din; večerni goljaj I. r. 10, II. r. 8, III. r. 6 Din; večerna pljučka I. r. 10, II. r. 8, III. r. 6 Din; večerni vampi I. r. 10, II. r. 8, III. r. 6 Din; svinjski goljaj I. r. 12, II. r. 11, III. r. 10 Din; juha zakuhana I. r. 3, II. r. 2.50, III. r. 2 Din; govedina I. r. 9, II. r. 7, III. r. 5.50 Din, pečena svinjska I. r. 14, II. r. 12, III. r. 10 Din; telečja pečenka I. r. 12, II. r. 10, III. r. 9 Din, obistna 12 Din, končna 12 Din, pljučka 15 Din; telečja glava ocvrta 14 dinarjev; rostbeaf na angleški način 13 Din; beržola naravna I. r. 15, II. r. 12, III. r. 10 Din; izrezek naravni I. r. 15, II. r. 11.50, III. r. 9.50; dunajski I. r. 16, II. r. 12, III. r. 10 Din; svinjski hrbet 14 Din; brižljec ocvrt 16 Din; beafsteak z jajcem 14 Din; pol piščanca ocvrt 20 Din; obara telečja II. r. 7, III. r. 6 Din; kokošja II. r. 9, III. r. 8 Din.

Prikuhe navadne: I. r. 4, II. r. 3, III. r. 2 Din.

Solata razne vrste: I. r. 4, II. r. 3, III. r. 2 Din.

V točno informacijo občinstvu objavljamo še enkrat maksimirane cene drugih živil.

Meso: govedina v mesnicah kg I. vrste 19 Din, II. vrste 16 Din, govedina na trgu kg I. vrste 18 Din, II. vrste 15 dinarjev, teletina kg I. vrste 20, II. vrste 16 Din, prašičje meso: I. 27.50 Din, II. 23 Din, III. 20 Din. **Slanina:** riba in salo 27.50, slanina 24, slanina kranjskega prašiča 22.50 Din. **Kranjske klobase in hrenovke:** klobase na pol prekajene kg (približno 8 kosov) 45, četrt prekajene (približno 7 in pol kosa) 41, popolnoma prekajene (približno 10 kosov) 67, hrenovke (10 do 12 kosov na kg) 1 kg 35, 1 kos 3.50 Din.

Kruh: kg belega 7, črnega 6, rženega 6, žemlje 0.50 Din.

Mleko: liter mleka na dom prinese nega 3, po mlekarnah 2.75, na trgu 2.50 dinarjev.

MAKSIMALNE TRŽNE CENE V CELJU.

Celjski mestni magistrat je določil, da se imajo od 20. t. m. naprej prodajati življenske potrebščine po naslednjih maksimalnih cenah:

Meso: Za 1 kg mesa volov in telic: za sprednje dele do 16 Din, za zadnje dele do 18 Din. Pri kvalitetnih komadih (pljučka pečenka in rostbeaf) se sme pri 1 kg pribiti maksimalno 3.50 Din. Za 1 kg kravčega mesa in mesa bikov: za sprednje dele do 12 Din, za zadnje dele do 14 Din. Za 1 kg telečjega mesa: za sprednje dele do 16 Din, za zadnje dele do 18 Din. Pri kvalitetnih komadih se sme pribiti pri 1 kg maksimalno 3.50 dinarjev. Običajna privaga sme znašati maksimalno 10%. — Cena govejih vampov in pljuč ne sme presegati polovice za meso določene cene. Prodaja mesa po višjih kot navedenih cenah se bo smatralo kot navijanje cen. Vsak mesar mora imeti na vidnem mestu označene cene mesa tako, da jih vsakdo lahko vidi. Nujno se svari pred označbo ali prodajo mesa slabše kvalitete kot mesa boljše kvalitete. (Tako n. pr. označbo ali prodajo mesa krav kot volovskega mesa itd.)

Kruh: Za 1 kg belega kruha 7 Din, tehtati 5½ do 6 dkg, se določi cena 0.50 črnega 6 Din, za male žemlje, ki morajo dinarjev, za velike žemlje, ki morajo tehtati 11 do 12 dkg, se določi cena 1 dinar. Vsak pek mora imeti na vidnem mestu označene cene kruha tako, da jih vsakdo lahko vidi.

Mleko: Za mleko, ki se prodaja na trgu, se določi cena za 1 liter po 2.50 Din, za mleko, ki se prodaja v trgovinah, se določi cena za 1 liter po 3 Din.

3 velike prednosti ima

TERPENTIN ZLATOROG MILO

- 1.) Izborna kakovost.
- 2.) Hitra razprodaja.
- 3.) Zadovoljnost odjemalcev.

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome

za nealkoholne pijače vsch vrst

Koncentrirani sadni eteri

za aromaliziranje kandižov in sladčic

PRAVI MALINOVEC

Sadni grog (Punsch)

= Limonov sok =

prilporeča:

Srečko Potnik in drug

Ljubljana, Metelkova ul13

II Zahtevajte cenike II

= LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA =

Ustanovljena 1900.

Delniška glavnica Din 50,000.000—
Skupne rezerve nad Din 10,000.000—

Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Poštni ček. račun Ljubljana 10.509
Brzjavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.

